

Yttrande angående betänkandet Ämneskunskaper och lärarskicklighet - en reformerad
lärarutbildning
SOU 2024:81

u.remissvar@regeringskansliet.se
U2024/02723

Yttrande angående betänkandet Ämneskunskaper och lärarskicklighet - en reformerad lärarutbildning (SOU 2024:81)

Chalmers tekniska högskola AB (hädanefter Chalmers) har tagit del av betänkandet *Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning (SOU 2024:81)*. Nedan återfinns Chalmers synpunkter kring betänkandet. I yttrandet kommenterar Chalmers framför allt de aspekter som är relevanta för Chalmers lärarutbildningar: ämneslärarutbildningen med inriktning mot gymnasiet, samt kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) med samma inriktning.

1.1. Sammanfattande kommentarer

Sammanfattningsvis stödjer Chalmers förslaget och ser positivt på den utveckling av lärarutbildningen som beskrivs i betänkandet. Chalmers vill särskilt kommentera följande aspekter:

- Särskilt positivt är att göra lärarutbildningen mer praktiktäna och yrkesrelevanta. Chalmers håller med om att ämnesdidaktik, metodik och användandet av yrkesverksamma lärare från skolan i utbildningen är bra och viktigt.
- Chalmers är skeptisk till införandet av kognitionsvetenskap som ledstjärna för hela ämneslärarutbildningen.
- Chalmers ser det som positivt med minskad utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) inom ämneslärarutbildningen och KPU. Möjligheten att ytterligare minska detaljstyrningen av UVK bör utredas.
- Det är positivt att det i betänkandet föreslås att förenkla examensmålen, men det är inte entydigt att ambitionen uppnås. Examensmålen för ämneslärarexamen är något färre, men fortfarande väldigt detaljerade. Chalmers ser ett behov av mindre detaljstyrning.
- För sökande till ämneslärarutbildningen föreslås i betänkandet ökade behörighetskrav i form av betyg C i svenska 3 eller svenska som andraspråk 3. Chalmers instämmer med utredningen i att sökande till KPU genom sina tidigare universitetsstudier har visat att de klarar av att tillgodogöra sig en universitetsutbildning och att ökade antagningskrav för dem inte är önskvärda.

1.2. Kommentarer på specifika kapitel i betänkandet

1.2.1. Kommentarer kring kapitel 11: Betyg C i svenska 3

I betänkandet föreslås särskilda behörighetskrav i form av lägst betyg C i svenska 3 eller svenska som andraspråk 3 för sökande till en ämneslärarutbildning. Att införa behörighetsgivande kurser ser Chalmers som en viktig del av förslaget, för att inte stänga ute de med lägre betyg som vill bli lärare. Även möjligheten till individuella undantag och möjligheten att visa kravet genom reell kompetens är viktiga aspekter av förslaget, så att lärosätena har möjlighet att anta sökande med lägre gymnasiebetyg som av olika anledningar bedöms kunna klara av utbildningen. För KPU föreslås inte något särskilt antagningskrav eftersom dessa sökande genom sina tidigare universitetsstudier har visat att de klarar av att tillgodogöra sig en universitetsutbildning. Chalmers instämmer i att sökande som redan har tagit sig igenom en universitetsutbildning därigenom har visat sig kvalificerade.

1.2.2. Kommentarer kring kapitel 13.4.1: Yrkesverksamma lärare

Chalmers har ända sedan starten av sin ämneslärarutbildning 2011 använt sig av yrkesverksamma, särskilt skickliga gymnasielärare, så kallade mästarlärare, som arbetar deltid på Chalmers lärarutbildning. Dessa yrkesverksamma lärare bidrar med sin kompetens framför allt inom VFU- och didaktikkurser, vilket har gynnat ämneslärarutbildningen och dess studenter. Med detta som bakgrund ställer sig Chalmers positiv till att uppmuntra alla lärosäten att använda sig av yrkesverksamma lärare inom lärarutbildningen.

1.2.3. Kommentarer kring kapitel 15: Kognitionsvetenskap

Kognitionsvetenskap är ett av flera perspektiv på lärande som idag ingår i Chalmers lärarutbildning. I betänkandet står att kognitionsvetenskap inte ska ses som ett teoretiskt perspektiv bland många andra, utan det beskrivs hur kognitionsvetenskap ska genomsyra utbildningen. För att förstå kognitionsvetenskapens relevans i skolan, menar Chalmers att studenterna också behöver kunna sätta in det i en kontext. Studenterna behöver kunna se kognitionsvetenskapen i relation till andra teoretiska perspektiv och förstå att andra teorier kring lärande ger andra insikter och har påverkat utvecklingen av synen på lärande. Chalmers tycker inte att det är en bra idé att underordna all annan teori och ersätta med kognitionsvetenskap.

I betänkandet framhävs också vikten av evidensbaserade undervisningsmetoder, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Om kognitionsvetenskap i sig och lärandet kopplat till hjärnan finns en hel del forskningsevidens, men att förändra skolan helt efter kognitionsvetenskapliga teorier och vilken

Yttrande angående betänkandet Ämneskunskaper och lärarskicklighet - en reformerad
lärarutbildning
SOU 2024:81

effekt det skulle få är mindre beforskat. Chalmers efterlyser mer vetenskaplig grund kring kognitionsvetenskapens effekt i skolan innan man inför kognitionsvetenskap som en ledstjärna genom hela lärarutbildningen. Om förslaget genomförs och kognitionsvetenskap blir ledstjärna för utbildningen medan andra modeller av lärande nedprioriteras eller förkastas blir konsekvensen att svenskt utbildningsväsende ännu en gång drabbas av ett ideologiskt skifte, likt flera gånger tidigare i historien, då exempelvis behaviorism eller sociokulturellt perspektiv har förespråkats under en tid, för att vid nästa reform ersättas av en annan teori.

1.2.4. Kommentarer kring kapitel 14: UVK och kapitel 17: förenklade examensmål

Chalmers ser det som positivt med minskad UVK både inom ämneslärarutbildningen och KPU. Innehållet i UVK (förordning (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare, 2 kap. 3 §) är i sig viktigt och bra, det är detaljstyrningen av innehållet som Chalmers ställer sig emot. De nya föreslagna examensmålen har minskat i antal men är fortfarande väldigt detaljerade. Chalmers förespråkar examensmål som uttrycker konkreta mål att uppnå utan att detaljstyra hur de ska uppnås, och anser att lärosätena, med sina forskare och lärare som innehar expertis inom området, är kvalificerade att själva bestämma relevant kursinnehåll och hur lärosätets utbildningar ska utformas.

Chalmers har en lärarutbildning som skiljer sig från övriga ämneslärarprogram i Sverige, bland annat genom att studenterna får både en ämneslärarexamen och en civilingenjörsexamen, där studenterna först läser in undervisningsämnena tillsammans med andra civilingenjörsstudenter och sedan antas till ett mastersprogram med inriktning på lärande och ledarskap, där de läser kurserna inom UVK och VFU. Chalmers är tveksam till en styrning av innehållet i utbildningen som minskar möjligheten för lärosätena att själva styra utbildningens utformning. Möjligheten att ytterligare minska detaljstyrningen av UVK bör utredas. Chalmers förespråkar att enbart ha examensmålen att förhålla sig till och låta lärosätena själva utforma sina utbildningar utifrån dem.

Göteborg 2025-03-03

Martin Nilsson Jacobi, rektor och Linnea Hietala, ansvarig för Chalmers ämneslärarutbildning